

Landelijke telling van Kievit, Goudplevier en Wulp in oktober en november 1996

In de vorige SOVON-Nieuws is al melding gemaakt van een gezamenlijk initiatief van de Nederlandse Steltloperwerkgroep (NSWG) en SOVON om drie steltlopers landdekkend te tellen.

In november 1993, 1994 en 1995 heeft de NSWG een landelijke telling georganiseerd om een integraal overzicht te krijgen van aantallen en verspreiding van steltlopers die in het najaar in gras- of bouwlanden van Nederland verblijven. De nadruk lag op Kievit, Goudplevier en Wulp, waarvoor het agrarisch gebied van groot belang is. In 1993 en 1994 werd een belangrijk deel van Nederland geteld, in 1995 slechts een beperkt deel. Om meerdere redenen is het niet gelukt om landelijk een goed beeld te krijgen van de aantallen in het najaar. In 1993 viel de vorst vroegtijdig in, waardoor veel steltlopers wegtrokken en in alle jaren werden niet alle regio's voldoende geteld. In tabel 1 zijn de resultaten samengevat van 1993 en 1994. Hoewel beide tellingen onvolledig waren, bedroegen de maximale getelde aantallen in de jaren 1993 en 1994 toch nog 92.000 Goudplevieren, 485.000 Kieviten en 20.000 Wulpen. Deze aantallen zijn c. 25 % van de Europese kievitpopulatie en resp. 5 en 6 % van de Europese populatie van Goudplevier en Wulp (Rose & Scott 1994).

In tabel 2 is aangegeven welk oppervlakte-aandeel per provincie in beide jaren geteld werd. Beide tellingen waren niet alleen verre van volledig, maar het niet getelde deel was bovendien zo groot en zo ongelijk ver-

Tabel 2. Aandeel getelde oppervlakte per provincie in november 1993 en 1994 (naar Gerritsen 1994; Tanger 1995; van der Winden 1996).

	% geteld in	
	1993	1994
Friesland	44	0
Groningen	0	45
Drenthe	11	22
Overijssel	90	97
Gelderland	87	90
Noord-Holland	98	90
Zuid-Holland	54	54
Flevopolder	83	33
Utrecht	58	67
Noord-Brabant	13	5
Zeeland	90	15
Limburg	8	8
Totaal	52	45

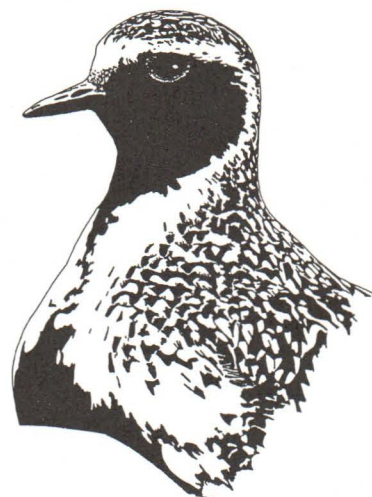
deeld dat het welhaast onmogelijk was om een schatting te maken van de werkelijk aanwezige aantallen van de drie soorten.

Een nieuwe telling

De NSWG heeft in samenwerking met SOVON het initiatief genomen om een nieuwe landdekkende steltloper telling in de herfst van 1996 te organiseren.

Zo'n telling biedt bijv. de mogelijkheid te onderzoeken wat er met de Goudplevier aan de hand is. Er zijn

Goudplevier (Michel Klemann)

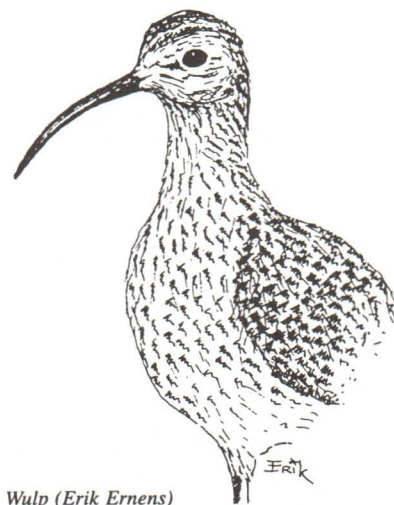

duidelijke aanwijzingen dat de hoge aantallen Goudplevieren die in de jaren zeventig landelijk geteld werden (400.000) thans niet meer gehaald worden. Dit wordt bevestigd door tellingen in Noord-Holland, waar tegenwoordig in de meeste jaren 25-30 % van de aantallen van medio jaren zeventig geteld worden (Tanger 1995). Een nieuwe volledige telling kan inzicht geven in de werkelijke omvang van de achteruitgang en in de ligging van thans belangrijke pleisterplaatsen.

Van Kieviten en Wulpen is in Nederland nog nooit een volledige jaarstelling uitgevoerd. Steltlopers in graslanden krijgen veel aandacht in de broedperiode (weidevogels). Ook buiten de broedperiode zijn de Nederlandse graslanden (en bouwlanden) echter van groot belang voor een aantal soorten. Veranderingen in grondgebruik zullen hun invloed hebben op deze soorten qua voorkomen in nazomer en herfst. De geplande tellingen kunnen bijdragen tot inzicht in het belang van deze gebieden.

Tabel 1. Getelde aantallen Kieviten, Goudplevieren en Wulpen in november 1993 en 1994 per provincie (naar Gerritsen 1994, Tanger 1995, van der Winden 1996, SOVON ongepubl.). n.g. = niet geteld.

	november 1993			november 1994		
	Goudpl.	Kievit	Wulp	Goudpl.	Kievit	Wulp
Friesland	2608	5509	4602	n.g.	n.g.	n.g.
Groningen	n.g.	n.g.	n.g.	17232	28180	678
Drenthe	12	41	12	914	3688	63
Overijssel	2583	10068	308	4003	33858	522
Gelderland	2410	143661	2273	3323	120123	2387
N-Holland	21000	41500	7400	36762	152114	8124
Z-Holland	11103	47504	2241	25740	53595	2080
Flevopold.	2682	13078	0	2590	7980	0
Utrecht	1533	21065	340	1243	54813	719
N-Brabant	370	40918	18	26	12050	0
Zeeland	15858	37279	3380	404	13260	542
Limburg	0	4451	2	0	5601	2
Totaal	60.159	365.074	20.576	92.237	485.262	15.117

Wulp (Erik Ernens)

Tellen in oktober en november

Tijdens de telling van 1993 bleek dat een telling in november sterk beïnvloed kan worden door vroeg invalende vorst. Bovendien bestaat de indruk dat Kieviten en Goudplevieren in de periode oktober-november deels al wegtrekken en zeker binnen Nederland verschuiven. Om deze redenen is het gewenst om op twee momenten in de herfst te tellen.

In oktober en november worden al op veel plaatsen in Nederland watervogels geteld in graslandgebieden. SOVON organiseert dan ganzen- en zwanentellingen en tellingen van de Zoete Rijkswateren terwijl bijv. de provincie Zuid-Holland op ruime schaal

graslanden onderzoekt. Dit gebeurt op 12 en 13 oktober en 16 en 17 november 1996. Daarom willen we op dezelfde data de steltlopers in Nederland tellen.

In overleg met de coördinatoren van genoemde tellingen zijn er speciale steltlopercoördinatoren bereid gevonden om de telling regionaal in goede banen te leiden (zie box). Voor opgave, vragen of overleg wordt eenieder verzocht met hen contact op te nemen.

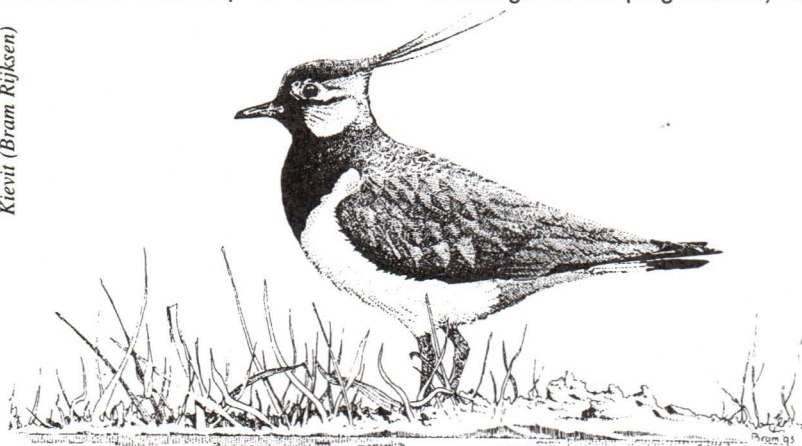
Tellers van ganzen en zwanen vragen we of ze in hun gebied de steltlopers willen meetellen. Voor gebieden die buiten dit programma (en de andere genoemde programma's) val-

len zoeken we nog tellers. Opgave is mogelijk bij de onderstaande coördinatoren. Mensen die geïnteresseerd zijn ontvangen na opgave uitgebreide telinstructies en informatie over de gebieden waarvan het gewenst is dat ze geteld worden.

Veel succes met tellen, namens de NSWG en SOVON

Jan van der Winden (algehele coördinatie), Leidsekade 118 bis, 3531 HD Utrecht (030-2936565)

Kievit (Bram Rijkssen)

Literatuur

- VAN EERDEN M., KEY P. & TANGER D. 1979. De goudplevierentelling in november 1978 en de binnenlandtellingen van steltlopers in het algemeen. Watervogels 4: 226-231.
- GERRITSSEN G.J. 1994. Aantallen steltlopers in het Nederlandse binnenland in november 1993. Vogeljaar 42: 168-171.
- ROSE P.M. & SCOTT D.A. 1994. Waterfowl population estimates. IWRB Publ. 29, Slimbridge.
- TANGER D. 1995. Steltloperstellingen in Nederland in november 1994. NSWG Nieuws 3: 2-4.
- VAN DER WINDEN J. 1996. Verslag van de steltloperstellingen in Utrecht in november 1994. Kruisbek 39: 1-7.

Coördinatoren binnenland steltloperstellingen (aug. 1996)

Wadden

• algemeen

Ben Koks, Kremersheerd 147, 9737 PN Groningen, 050-5412646

• Texel

Cor Smit, Hogereind 23, 1793 AD De Waal, Texel, 02220-4600

• Noord-Friesland buitendijks

Johan Taal, Nieuwe Bildtdijk 71, 9078 TS Oude Bildtdijk, 0518-421547

Friesland binnendijks

Hans de Waard, Provincie Friesland, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden

Groningen binnen-/buitendijks

Jan van 't Hoff, Kees van Scharenburg & Fred Helmig*, Provincie Groningen, St. Jansstraat 4, 9712 JN Groningen, 050-3164851

Drenthe

Peter Venema, Poelakkers 1, 9321 EW Peize

Noord-Holland

Dirk Tanger & Fred Cottaar*, Santpoorterstraat 34, 2023 DC Haarlem, 023-5264878

Flevoland

Peter Krijnen, Zijpe 7, 8302 MB Emmeloord

Gelderland

• rivierengebied buitendijks

Leo van den Bergh i.s.m. SOVON, Bieskamp 74, 6651 JN Druten, 0487-517256

• ten westen van de IJssel en ten noorden van de Rijn

Adri Hottinga, Kerkweg 10, 8193 KK Vorchten, 0578-631459

• ten oosten van de IJssel

vacant

• rivierengebied binnendijks

vacant

Zuid-Holland

Kees Mostert, Provincie Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag

Zeeland binnendijks

Gerard van Zuylen, Provincie Zeeland, Postbus 153, 4330 AD Middelburg

Noord-Brabant

• West-Brabant

Ronald Buijs, Molenakkers 22, 4634 VE Woensdrecht

• Peelstreek incl. Limburgse Peel

Carlo van Seggelen, Helenastraat 32, 5759 PM Helenaveen, 0493-539860

• Midden Brabant

Peter Keij, Molenstraat 44, 5087 BN Diessen, 013-5041917

Limburg

• Maasdal

Ton Cuypers, Wilhelminalaan 26, 6107 AK Stevensweert

• overig Limburg

Boena van Noorden, Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, 043-3897416

Overijssel

• Twente

Peter van den Akker, Bernardstraat 11, 7491 EA Delden, 053-4831232

• overige gebieden

Gerrit Gerritsen, Veerallee 33, 8019 AD Zwolle, 038-4228122

Utrecht

Arjan Boele & W. Braaksma*, Lopikerweg Oost 12, 3411 JE Lopik, 0348-551789

*Coördinator Ganzen- en Zwanentelling